

lege van de hoogleraren aan de Theologische Hoogeschool van hun wetenschappelijke bevoegdheid om leiding te geven aan de doctorale studien en om den graad van doctor te verleenen.

(Dit voorstel was ingediend door prof. dr G. M. den Hartogh, dr W. H. den Houting, dr E. D. Kraan, dr S. J. Pijma en dr T. J. Jonkhof.)

Later wel meer hierover.

K. S.

Betere informatie gewenscht.

Alleen terwille van een goede historische beschrijving verzoeken we het „Calvinistisch Weekblad“ te bedenken, dat, wanneer het in de kerkelijke pers ergens C. V. ziet staan, dit nog niet behoeft te beteekenen: (ds) C. V. (eenhof). Toevallig bemerkte ik de vergissing van dit blad, toen ik deze week het even inszag, om te zien, of ook antwoord gegeven was op mijn opmerking van 2 weken geleden.

K. S.

Eene onjuistheid.

Bij het debat over het promotierecht van de Theologische Hoogeschool te Kampen, op de Generale Synode te Sneek, op Donderdag 28 Sept. j.l., werd geene gelegenheid tot repliek gegeven.

Daardoor ontbrak toen de mogelijkheid, onjuiste voorstellingen en verkeerde redeneeringen van sprekers in den namiddag van dien dag als de Professoren Kuyper, Ridderbos, Dijk, Hepp, Alders, te rectificeren. Dat is wel jammer.

Eene enkele, overigens van weinig gewicht, worde hier verbeterd.

Bij zijn spreken over de totstandkoming van het besluit met de verklaring over de „genoegzame eenparigheid“ te Arnhem in 1930, zeide Prof. Dijk, dat het door allen genomen was „con amore“, en hij noemde daarbij ook uitdrukkelijk mijn naam.

Deze mededeeling van Prof. Dijk is echter ten eenenmale onjuist.

Want ik heb te Arnhem eenigen tijd gearzeld om met het betreffende voorstel mee te gaan, en heb mij slechts noode, ziende de omstandigheden op dat oogenblik, en met tegenzin, laten overhalen mij er ook maar niet tegen te verklaren, en heb er aldus ten slotte voorgestemd contre-coeur, met bezwaard gemoed.

De sedert verlopen 9 jaren, en wat nu op de Synode te Sneek gezegd en geschied is terzake van genoemd promotierecht, hebben mij wel kunnen doen zien, hoezeer dit contre-coeur gegrond en rechtmatig geweest is, en hoe standvastige weigering, mee te gaan, de voorkeur verdiend had.

S. GREIJNDANUS.

Het beding en het promotierecht van de Theologische Hoogeschool te Kampen.

Het „beding“ houdt in, „dat de kerk geroepen is eene eigene inrichting tot opleiding harer leeraars te hebben, tenminste wat de godgeleerde vorming betreft“. Van de zijde van de Nederduitse Gereformeerde Kerken was men bevreesd, dat het wetenschappelijk karakter van het onderwijs aan deze inrichting eens zou kunnen verminderen of verlaagd worden. Hare Synode van 1891 zeide daarom, dat zij de bedoeling der verklaring van de Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk van 1891 o.m. aldus opvatte, dat niet gemeend werd „om iets te laten vallen van den eisch van wetenschappelijke ontwikkeling, die steeds door de Gereformeerde Kerken gesteld is“.

Toen was men dus van dezen kant bevreesd voor mogelijke verlaging van het wetenschappelijk peil van het onderwijs aan deze inrichting.

Dat blijkt bovendien daaruit, dat de Synode van Dordt in 1893 bepaalde, dat deze inrichting de geheele opleiding moest kunnen geven, „ten minste voor de geheele Theologische vorming“, aan welke woorden ter verklaring o.m. nog werd toegevoegd: „dat is, de vorming door de wetenschappelijke studie der Theologie“.

Toen bezorgdheid voor mogelijk te geringe wetenschappelijkheid.

Nu echter wil men het beding gebruiken om de ontplooiing van het wetenschappelijk karakter van de opleiding aan deze inrichting te beletten.

En dat ook zulken, die beweren, dat het hun bij hun onderwijs en bij het onderwijs aan de inrichting, waaraan zij arbeiden, in de eerste en voornaamste of hoogste plaats gaat om de wetenschap en hare ontwikkeling en eischen — nu afgezien van de quaestie van de eere Gods als allerhoogste doel, dat aan allen menschelijken arbeid gesteld is.

Het blijkt ook hier weer, gelijk zoo dikwijls, dat „het kan verkeeren“.

Eene poging om in deze twee de eenheid of gelijkheid vast te houden, zou zijn het aannemen, dat men toen vreesde, dat gemakkelijker studie aan de „eigene inrichting“ door verlaging van het wetenschappelijk peil van het daaraan gegeven onderwijs, meer studenten daaraan zou trekken, en de andere opleidingsinrichting zou doen voorbijgaan, maar dat nu soortgelijke vrees inzake studententoevloed eener en anderzijds zich doet verzetten tegen verdere voortzetting der opleiding of Theologische vorming door de wetenschappelijke studie der Theologie aan de Theologische Hoogeschool te Kampen.

Dit laatste zou geene gansch ongemotiveerde veronderstelling zijn. Want het spreken van Prof. Kuyper op Donderdag 28 Sept. j.l. te Sneek doet die gedachte als vanzelf opkomen. Hij voerde tegen het toestaan en in-

stellen van de gelegenheid om aan de Theologische Hoogeschool te Kampen de opleiding voort te zetten tot het doctoraal examen en tot de promotie tot Doctor Theologiae argumenten aan, die reeds des morgens waren weerlegd, zonder dat hij die weerlegging ook maar enigszins als niet-steekhoudend aanwees. Doch ook herhaalde hij voor een deel de wonderlijke redeneering en vreesaanjaging van Dr A. Kuyper Sr in zijn bekende artikel in „De Standaard“ van 1914, na de Synodale beslissing van dat jaar betreffende dit promotierecht.

Prof. Dr H. H. Kuyper zeide, dat wanneer de gelegenheid tot doctorale studie en promotie tot Doctor Theologiae te Kampen werd ingesteld, men dit ook zou doen aan dergelijke inrichtingen in Zuid-Afrika en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. En dan zouden geen studenten meer uit die streken naar ons land komen om te studeeren aan de Vrije Universiteit. Dat zou jammer zijn, omdat door wie uit die streken, bepaald Zuid-Afrika, aan de Vrije Universiteit gestudeerd hadden en gepromoveerd waren, eene geestelijke verlevendiging en verheffing in Gereformeerden zin in die landen gekomen was. En dan zou dit weer uit zijn.

Door deze woorden en vreesaanjaging van Prof. Dr H. H. Kuyper kwam duidelijk aan het licht, dat het bij deze quaestie van het promotierecht te Kampen althans hem ook gaat om de Vrije Universiteit en haren invloed. Hij vreesde vermindering van de grootheid van de Vrije Universiteit en van haren invloed ook buiten Nederland, wanneer te Kampen de gelegenheid tot doctorale studie en promotie tot Doctor Theologiae aan de Theologische Hoogeschool wordt geopend. En ook daarom moet de openstelling dezer gelegenheid niet geschieden.

Nu zal zomin Prof. Dr H. H. Kuyper als iemand anders hier in Nederland de ontwikkeling van het onderwijs aan Calvin Seminary te Grand Rapids in Amerika en van andere dergelijke inrichtingen in dat werelddeel tegenhouden. Ook niet de weigering om aan de Theologische Hoogeschool te Kampen hare natuurlijke ontwikkeling en haren uitgroei naar eigen wezen tot doctorale studie en promotie te gunnen. En evenmin zal die ontwikkeling op dit gebied aldus worden verhindert in Zuid-Afrika.

Die ontwikkeling gaat aan de opleidingsinrichtingen in die werelddeelen toch door. Ten deele is zij reeds aan die van de Theologische Hoogeschool te Kampen vooruitgestreefd door de instelling van z.g. „post-graduate“ studie, d.w.z. voortgezette studie aan die inrichtingen na verkrijging van den Candidaatstitel. En straks verwondert men zich in die landen weer over de Nederlandsche kleinzieligheid, gelijk zij in deze weigering opnieuw openbaar wordt.

Maar wanneer men vertrouwen heeft in de mannen uit Zuid-Afrika en Noord-Amerika, die aan de Vrije Universiteit studeerden en promoveerden en daar die geestelijke herleving bewerkten, dan moet men ook bedenken, dat zij hun invloed ten goede blijven uitoefenen ook wanneer zij aan de inrichtingen, waaraan zij verbonden zijn, de doctorale studien zouden leiden tot de promotie tot Doctor Theologiae. Dan zoude ook in die landen het aantal van dergelijke promoties en de studie der Theologie in Gereformeerden zin toenemen. Want slechts enkelen kunnen uit die landen naar ons land overkomen voor eene studie van een paar jaren. Het belang van de studie der Gereformeerde Theologie in die landen en van de geestelijke ontwakning aldaar eischt dus ook daar de ontwikkeling der opleidingsinrichtingen tot verdere studie dan die tot het Candidaatsexamen. Belemmering van deze ontwikkeling door weigering om te Kampen het promotierecht te laten uitoefenen (indien die ontwikkeling daardoor metterdaad zou worden tegengehouden), zou dus ten zeerste te bejammeren zijn.

Maar dit verder daargelaten: uit Prof. Dr H. H. Kuyper's vermelde woorden is te hooren, dat hij hem vrees voor mogelijke vermindering van den toenemenden invloed van de Vrije Universiteit mede den tegenstand tegen den natuurlijke uitgroei der opleiding door de wetenschappelijke studie der Theologie aan de Theologische Hoogeschool te Kampen, veroorzaakt en verklaart. Het is bij deze quaestie van het promotierecht te Kampen duidelijk dus mede vrees voor schade van de vermeende belangen der Vrije Universiteit, die de instelling van de gelegenheid tot bedoelde promoties aan de Theologische Hoogeschool te Kampen wil zoeken te verhinderen. Prof. Dr H. H. Kuyper heeft het op de Synode te Sneek, 28 Sept. j.l., klaar doen weten. En hij is in den kring der Vrije Universiteit niet de eerste de beste. Integendeel.

Staat in het „beding“, dat de opleiding aan de School te Kampen alleen maar tot het Candidaatsexamen mag worden gegeven?

In het geheel niet.

Noch letterlijk, noch naar den geest.

Veel eer het tegendeel.

Daar is van de zijde van de Synode van de Nederduitse Gereformeerde Kerken juist gezegd, dat de wetenschappelijke ontwikkeling aan die inrichting zoo best en hoog mogelijk moet zijn: men mocht niets laten vallen van den eisch van wetenschappelijke ontwikkeling, die steeds door de Gereformeerde Kerken gesteld is. Beneden den minimum-eisch mocht men

(Zie vervolg op blz. 4.)

Distinctieven.

De onderscheidingsteekenen bij de Vaderlandsche Weermacht zijn vele. Daar zijn roode en blauwe, zilveren en gouden biezen; er zijn knopen en sterren, strepen en balken. Daarmede zijn de distinctieven op verre na niet uitgeput, er zijn militairen, die een heel stuk op hun kraag hebben. Men kan er een posthoorn of gekruiste granaten, een telefoonapparaat of een aesculaapstaf op aantreffen, ja zelfs een hoefijzer of een paar schroef-sleutels. Met de kraag wedijvert de mouw, die weer andere onderscheidingen aangeeft. Dit is slechts een greep uit de rijke variatie, welke toont, hoe ons leger gespecialiseerd is, welke onderscheiden kennis en vaardigheid in één legerverband aanwezig behooren te zijn. Het komt mij voor dat wij in de burgermaatschappij, dat wij ook in „de kerk als organisme“ van deze differentieering wel iets kunnen opsteken. In de maatschappij heeft de vermaarde „algemeene ontwikkeling“ dikwijls de hoognoozakelijke vakkennis verdrongen. Wat onze christelijken en kerkelijken arbeid betreft, wij gewagen gaarne van „het volle, rijke leven“. Dat is een prachtzin voor een opwekkend woord, doch het is voor mij zeer de vraag of ons publieke leven wel die rijke verscheidenheid vertoont welke door den Heiligen Geest is gewild en bedoeld. Zeker, er is veel meer differentieering dan vroeger, toen het zwart van den dominee, het wit van den zendeling en het grijs katoen van de diacones bijna de eenigste uniformen waren, waarin de Strijdende Kerk op aarde zichtbaar werd. Met erkenning van de bredere ontplooiing van het leven, rijst bij mij de vraag of het leven nog niet veel rijker gevarieerd moest zijn dan het is. Ik veroorloof mij slechts enkele grepen. Er zijn broeders, die bijna alle distinctieven tegelijk op hun kraag en alle biezen te samen op hun mouw hebben. Dat is wel een aardig gezicht, maar ik heb het daar niet op! Zijn zij allen apostelen, spreken zij allen in menigerlei talen, zijn zij allen uitleggers, zijn zij allen krachten? Ja zij, van ganscher harte! Och, vriendje, valt mij een broeder met een volle kraag en een veelkleurige mouw in de rede: de nood is mij opgelegd. In sommige gevallen is dat inderdaad waar. Maar ik acht dat zoo iemand ook de nood opgelegd is, krachten te kweken, op wie hij zoo spoedig mogelijk een ster van zijn kraag en een bies van zijn mouw kan overplanten. Hij kan niet wachten, geen dag en geen nacht, om zijns zelfs wil en om des werks wil. Ik ontken niet, dat de gaven en krachten niet slechts onderscheiden zijn naar hun aard, doch eveneens naar maat en intensiteit. De één weet meer en kan meer dan de ander. Daarnaast handhaaf ik de stelling dat per saldo elk maar een klein beetje kan doen, dat ook de glans van onze sterren maar beperkt is. Zoo is het ook op kleiner terrein. Er rijden matrozen te paard, er klimmen cavaleristen in den mast, maar dat kan op den duur niet goed gaan. Arme dominee, tot u in het bijzonder gaat mijn medegevoel uit. Wat moet gij toch een veelzijdig mensch zijn! Niet slechts roept uw ambt u tot de meest onderscheiden werkzaamheden, waartoe de bekwaamheid maar moeilijk in één persoon verenigd kan zijn, maar gij moet bovendien nog wetenschappelijk bij zijn, literair op de hoogte, sociaal aangelegd, spreker op allerlei bijeenkomsten en bestuurslid van een onuitputtelijk aantal organisaties. Ik geef gaarne een gulden voor het standbeeld van den ronden vent, die eerlijk zegt: dat kan ik allemaal niet! Terar dum prosim! (dat ik vertree, zoo ik maar nuttig ben!) is een schoone spreuk. Als ik echter mijn krachten in den arbeid moet verteren (schoon ik graag nog wat wensch te leven en het goede genieten), het zij, als ik dan maar waarachtig nuttig ben en niet gedwongen mijn krachten te versnipperen.

Ik grijp nog eens ergens anders in „het volle rijke leven“. Daar bestaat ongetwijfeld zooiets als een gereformeerde stijl, hij kenmerkt zich ongetwijfeld door kloekheid van bouw en gedegenheid van woorden. Maar ook heeft hij onmiskenbaar iets monotons. Dan krijg ik soms het onbedwingbare verlangen eens een blauwe bies te zien en een zilveren ster, om eens een marinier te hooren pijpen en den hoefslag der Gele Ridders te hooren. Rijkter verscheidenheid is hier zeker wenschelijk; de fourier moet niet met handgranaten gooien, de tamboer-majoor niet aan het ziekbed zitten. Elk op zijn plaats, hem door God aangegeven, naar de gave hem door den Geest toebedeeld. En in deze rijke verscheidenheid der gaven onverbrekkelijk verbonden in het éne leger der Strijdende Kerk van Jezus Christus op aarde.

N. B.